

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Examen Theologiæ Moralis

Moure, Antonio Fernandes de

Coloniæ Agrippinæ

Cap. 3. de peccatis diuersorum statuum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40934

bono: RESP. In primis, cum videmus ex eo provenire
qua mala, vel Reipublicæ, vel proximo, vel ipsi proprio
possidenti bonum, ut proveniet, si maneat in occasione
peccandi, tunc enim non tristamur ratione boni, sed ra-
tione mali. Deinde cum tristamur, non quia alius habet
tale bonum, sed quia nos non habemus illud, aut aliud si-
mile. Atque si hic dolor sit circa res spirituales, appo-
tur à sacris Patribus invidia sancta.

De Accidia. §. 8.

1 Quid est acedia.

2 Quale peccatum est acedia.

1 QVÆSTIO. Quid est acedia, seu ut alij legunt, acci-
dia: RESP. Accidia in tota sua latitudine sumpta
est fastidium spiritualium rerum, seu tristitia
eo quod sint res spirituales. Ita D. Thom. 2. 2. qu. 37. art. 1.
Ut si quis doleat quia creatus sit ad gratiam, ad meritum
ad gloriam: si quis doleat de sacramentis gratiæ fontibus,
de prædicatione Euangelij, & similibus.

2 QVÆST. Quale est hoc peccatum: RESP. Mortale gra-
uissimum. Hinc aduertit Nauar. cap. 23. nu. 158. & Syl. in
accidia, peccare mortaliter eum, qui fastidiosus vice, &
ærumnarum, deliberate optat se nunquam fuisse natum,
aut conceptum, aut potius esse brutum animal, quam ho-
minem. Si quis tamen afficeretur tristitia ex eo quod
neatur implere opus laboriosum spirituale sibi im-
positum, ut ieiunare, sacrum audire, aut quid simile, optat
tamen faceret, hoc est, ieiunaret, sacrum audiret, &c. non
peccaret. Ita Nau. c. 23. n. 124. Tol. lib. 7. c. 59. n. 4.

TRACTATUS DE PEC-
catis diuersorum statuum.

CAPVT III.

Accusatoris peccata. §. I.

1 An teneatur accusator restituere reo acceptam
iniusta sententia.

- 2 An teneatur accusare crimen redundans in damnum commune.
- 3 An liceat vti falsis testimonijs, & instrumentis ad recuperandum meam rem.
- 4 Quotuplex est accusatio.
- 5 An liceat accusare ob solum bonum particulare.

1 **Q**VAESTIO. Post latam sententiam, noui accusator latam fuisse iniuste, teneaturne ad restitutionem eorum, qua pro illa accepit à reo. **RESP.** Teneatur. Ita Innocentius cap. Quia plerique, de immuni. Eccl. communiter receptus, teste Nau ca. 25. num. 31. Ratio est, quia sententia lata iniuste, iniuste adiudicat alteri, quod suum non est: sed quisque tenetur restituere domino, quod illius habet, quia suum non est: ergo, &c.

2 **Q**VAEST. Scio delictum redundans in damnum commune spirituale, temporale uel notabiliter, impediri verò nequit, nisi per meam accusationem, teneor ne sub mortali accusare? **RESP.** Teneor. Ita D. Thom. 2. 2. quest. 61. artic. 1. & ibidem Caiet. Ratio est, quia pars, iure naturali, tenetur subuenire toti, & ita videmus manum se opponere vulneri capiti illato, vt totum animal saluum maneat, & incolume.

3 **Q**VAEST. Ad obtinendam rem à me iniuste ablatam, licetne vti falsis testimonijs, falsisue instrumentis? **RESP.** Minime, imo est graue lethale. Ita D. Thom. 2. 2. q. 17. art. 3. ad 3. & Nau. c. 25. nu. 13. Ratio est manifestissima, quia iuramentum falsum assertorium, semper est mortale, sicut mendacium in re graui, & iniusta semper est graue.

4 **Q**VAEST. Quotuplex est accusatio? **RESP.** Alia iusta, alia iniusta. Iusta est delatio Rei in libello ob vindictam propter bonum commune. Ita Syl. ver. accus. & D. Tho. 2. 2. q. 68. Et ideo quamuis crimen iam sit emendatum, quia ex punitione eius resultat commune exemplum aliorum, & timor communis, ne profuse crimina perpetrentur, fieri potest accusatio. Ita Syl. ver. accusatio. q. 3. Angel. libid.

5 **Q**VAEST. Estne iniqua accusatio facta ob vindictam particularem, hoc est, ob bonum meum particulare, vt scilicet resarciatur mihi iniuria, & alij deinceps caueant à verborum

Medull. Casuum.

H h h

pat-

petulantia, & procacitate, deponit penitus odio animi. Minime, imo est bona, constat ex ff. & Cod. de accepto

Acceptores personarum. §. 2.

- 1 Quid est acceptio personarum.
- 2 Quod peccatum est acceptio personarum.

1 **Q**VAESTIO. Quo modo definitur acceptio personarum. **R**ESP. Incepta electio alicuius ad rem, quae debetur ex iustitia, non facta ex meritis, sed mera consideratione personae, utpote, quia talis, vel illa. Ita Syl. cum D. Tho. & Hostianis, quos refert verus acceptio personae.

2 **Q**VAESTIO. Quod est peccatum acceptio personarum. Graue, aut leue, iuxta materiae grauitatem, aut leuitatem. Ita Syl. loc. prox. citat.

Accommodatarij obligatio. §. 3.

- 1 Quando teneatur accommodatarius ad restitutionem accommodatae rei perditae.

1 **Q**VAESTIO. Teneturne accommodatarius ad restitutionem rei accommodatae, cum perierit. **R**ESP. Et cum culpa res accommodata perierit graui, leui, aut uisissima, tenetur accommodatarius ad illius restitutionem. Ita definitur e. unico. de accommodato. his uerbis. In gratia sui tantum, quis commodatum accepit, de leui etiam culpa tenetur, licet casus fortuitus (aut si derit culpa sua, vel interuenerit pactum, seu in modum) sibi non debeat imputari. Habetur etiam L. in bus. l. Simi certi. §. accommodatum. ff. de commodato. Ita est, quia dicitur natura ipsa, ut rem in solam tuam custodiam acceptam omni diligentia custodias, sicut conuenitur ex D. Thom. 2. 2. q. 62. art. 6.

Aduocatorum peccata. §. 4.

- 1 Quam causam licet aduocatis defendere.
- 2 An cognita iniustitia cause, liceat aduocato defendere partem, ut foedus inerat cum aduersariis.

- 3 *Quae damna tenentur aduocati restituere.*
- 4 *Quod secretum tenentur aduocati seruare.*
- 5 *Quando teneatur aduocatus detegere secretum sibi commissum.*
- 6 *De iusto pretio seu salario aduocatorum.*
- 7 *An liceat aduocatis pacisci de aliquota parte cause vincende.*
- 8 *Quando licet aduocato pugnare contra partem ex secreto sibi ante commissum, ab eadem parte.*

1 **Q**VAESTIO. *Quam causam possunt aduocati iura defendere conscientia?* RESP. Causam, de qua atque de opposita, & que controuertunt Doctores. Ita Theologi, quos referunt Sot. 5. iust. quest. 7. art. 3. & Burgos in proemio leg. Taur. numer. 399. Dico secundum. Etiam causam minus probabilem respectu opposita, intra tamen limites probabilitatis constitutam. Ita Soto. 5. iust. quest. 7. ar. Possunt is super ad suum defendendum clientem iura, & leges bona fide interpretari, & inde argumenta eruere, tacendo solutiones eorum sibi occurrentes. Ita citati Doctores. Duo tamen supra dicta puncta intelligo, cum defensio est ex parte Rei. Nam defendere auctorem contra Reum in causa criminali, aut civili, ubi Rei vita, fama, vel bonorum periclitatur possessio, non licet, nisi cum maior datur ex parte auctoris probabilitas, quoniam tunc melior est conditio possidentis.

2 **Q**VAEST. *Cognoscit aduocatus sui clientis iniustitiam, potestne illi suadere, ut veniat cum sua parte in fedus?* RESP. Minime, sed peccat id suadendo, & consulendo. Immo tenetur aduersario totum restituere, quod fallacijs illis illulus dedit, quoniam non libere, nec iuste dedit, sed solum ad redimendam iniustam vexationem. Ita Burg. in proem. leg. Taur. numer. 255. & Perez in lib. 2. titul. 19. lib. 2. Ord.

3 **Q**VAEST. *Ad quae damna restituendi tenentur aduocati?* RESP. Ad ea, quae suis clientibus euenerunt propter culpam latam, vel negligentiam magnam ipsorum aduocatorum, vel parti aduersae, propter dolos, aut fraudem eo-

rum. Ita D. Thom. 2. 2. q. 7. art. 3. Sor. 5. Iust. q. 3. ar. 2. c. 1. Nau. c. 25. num. 29. Erit autem aduocatorum lata culpa errare in re notissima, & nō adhibere diligentiam ad cognoscendam causæ iustitiam, vel iniustitiam.

4 QVAEST. Tenemurne aduocati seruire secretum causarum sua fidei commissum? RESP. Tenentur sub culpa graui, aut leui iuxta secreti grauitatem, aut leuitatem. Palud. in 4. d. 27. q. 1. num. 9. Nau. cap. 25. num. 45. & 46. deo si excommunicatio feratur super sceleres, non comprehendit aduocatum scientem secreto rem. Ratio est quia seruire secretum tenemur ex iure naturali, ius positivum, naturali derogare non potest, seu à Principe feratur, seu à Papa.

5 QVAEST. Daturne euentus, in quo aduocatus tenetur detegere secretum sua fidei commissum? RESP. Datur. Nimirum cum ex iniustitia causæ sequitur innocens, vel mors, vel mutilatio, vel infamia notabilis, vel grauium bonorum iactura, seu status. Tunc enim aduocatus certus de iniustitia causæ, tenetur admonere eum, qui illi consuluit, seruato ordine correctionis fraternæ, ut cesset: si autem nolit desistere, tenetur iniustitiam illam detegere, vel alteri, qui possit adhibere remedium, ut per accidens malum eueniat impostori. Ita Aragon. c. 1. q. 71. art. 3. Ratio est, quia unicuique Deus mandauit proximo suo, & ideo iure ipso natura, tenemur innocentem auxiliari. Hoc vero ius, quo obligamur defendere innocentem, deobligat à iure seruandi secretum, quoniam ius, & fortius.

6 QVAEST. Quod eris iustum pretium aduocatorum? RESP. Quod patitur laudabilis, & tolerata consuetudo loci. Ita Instruct. libro 1. cap. 27. cum Viet. quem citat.

7 QVAEST. Possuntne in conscientia aduocati pacisci, si una quota parte causa, si obtigerit victoria? RESP. Minime, sed peccant grauiter. Cauetur id grauiter L. Si qui Celsus de stipulation. notat Syluest. ver. aduocat. numero 12.

8 QVAEST. Consuluit Titius aduocatum Socratem ad causam ab illo propugnanda, in consultationem delegit multos, sed postea alium patronum accepit. poteritne Socrates patrocinari aly parti? RESP. Poterit, si nemi detegendo secreta commissa. Ita Roder. ver. aduocat.

hoc. cap. 4. § 5. Ratio est, quia sua scientia nemini debet nocere, alius vero sibi imputet temeritatem & facilitatem deregendi arcanis. Aduerterim sane posse hic intervenire malitiam aduocati, nimirum, si ita remisse agat, in illa causa defendenda pro parte istius consulentis, animo defendendi oppositam, ut ipse tædio affectus, & merito exulceratus, alium quærat defensorem: tunc arbitror aduocatum teneri ad damna subsecuta ex detectione secreti, quia illius culpa aduenerunt, ut liquido constat.

Appellantium peccata, §. 5.

I De appellante ex sententia iusta.

QUÆSTIO. Peccatne grauius, qui ad differendam executionem sententiæ iustæ appellat? RESP. Peccat. Ita Sot. 5. iust. qu. 6. artic. 3. Sylu. accusatio. qu. 14. & 15. cum D. Thom. & Richard. Nauar. ca. 25. n. 14. 29. 34. D. Anto. & Gabr. quos refert Cordub. casu. 69. iuxta cap. Ut debitus. de appel. in 6. & Gloss. ib. c. Quicumque. & c. Omnino. 2. q. 6. & Gloss. ib. Ratio est, quia appellationes inuentæ sunt ad leuandum grauamen, ubi vero grauamen non est, iniusta est appellatio; per iustam vero sententiam nemini imponit grauamen. Deinde, quia in ea appellatione grauis irrogatur iniuria iudici; nam tacite illum infamulat, vel iniqui iudicij, vel inficitæ, definitur enim appellatio, prouocatio iniquæ sententiæ, querelam continens. ff. de minor. prefect. & colligitur ex capit. Licet. 3. qu. 6. concedunturque appellationes à iure, ad tollendum, ut iam dixi, grauamē. Extrap. de appel. cu. Ut debitus, allegato; ideoque appellando aperte dicit se pati ab eo grauamen iniuste. Et ita de hac iniuria decernitur Cod. Quando protuoc. non est neces. l. ultim. in fin. Et Gloss. c. Si quis prapost. §. Sententiæ. dist. 50. Ideoque tales appellationes frustratorię reprehenduntur in Concil. Trident. sess. 23. de reformat. cap. 1. & non admittuntur in iure. cap. Quicumque 2. qu. 6. & iubentur puniri c. Omnino 2. qu. 6. Irrogat deinde iniuriam Reipublicæ, quæ propter frustratoriam appellationem crimina non punit, ut debet. Denique facit iniuriam parti, quia perturbat illius iustitiam, teneturque

iuxta dictos Auctores, ad restitutionem iniquam
penſarum Peccat igitur grauitur iniuſte appellari, qui
facit id in iudicis vituperium, in aduerſarij damnum,
Reipublice nocumentum. Dico ſecundum. Cum nota
claret ſententiæ iuſtitia, licet appellare ad ſuperiorem
nam appellatio eſt quædam iuris tutela. 2. q. 6. Item
appellatur ad mitigandam pœnam, iuxta omnes.

AD LIT. B.

CAPVT IV.

Beneficiorum peccata, & beneficiorum
collatorum. §. 1.

- 1 Quid eſt beneficium.
- 2 De collatione beneficij digno relicto digniore.
- 3 An ſi ſimonia ſeruire, vt conferatur ſibi benefi-
cium.
- 4 Quantum peccat, qui beneficium dat indigno.
- 5 Quis dicendus melior, & dignior.
- 6 Quas conditiones requirat ius in eo, cui dandum
beneficium.
- 7 Quæ ætas requiratur ad beneficium obtinendum.
- 8 Quæ plura beneficia ſunt incompatibilia.
- 9 An beneficiato liceat exercere artem medicam.
- 10 Quoties teneatur beneficiatus celebrare.

1 **Q**VAESTIO. Quid eſt beneficium, vt ab imo funda-
mentis ordiamur? **R**ESP. Eſt ius percipiendi fructus
ex bonis Deo dicatis, clerico propter diuini
officium competens.

2 **Q**VAEST. Peccatne grauitur, qui relicto digniore, benefi-
cium dat digno? **R**ESP. Peccat ex ſententia D. Thom 2. 1. q. 6.